

Проблеми викладання

УДК 371.322+615.15+616-085

В.І. Клименко

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ І ФАРМАКОТЕРАПІЇ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. Одним із видів організації навчання на кафедрі клінічної фармакології й фармакотерапії є самостійна робота студентів фармацевтичного факультету, яка сприяє отриманню додаткових знань. Самостійна робота студентів здійснюється з використанням методичних вказівок для студентів, в яких вказані навчальні цілі, перелік питань, ситуаційні задачі, тести для самоконтролю, наданий список рекомендованої літератури. Такий вид навчання спонукає студента до індиві-

дуальної роботи з літературою, пошуку інформації в мережі Internet, складання тез, написання конспектів. З метою підвищення ефективності самостійної роботи студента, посилення мотивації до її виконання, на кафедрі функціонує науковий студентський гурток.

Ключові слова: самостійна робота студента, індивідуальна робота студента, навчально-методичний комплекс.

Реформування вищої освіти України вимагає змін в організації навчального процесу, зокрема посилення ролі самостійної роботи студента (СРС). Навчальний час, який відводиться для СРС, регламентується навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу з дисципліни [1, 2].

СРС є основним видом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, сприяє оптимізації навчального процесу, підвищенню ефективності засвоєння студентами навчальних дисциплін, і водночас є могутнім стимулом розвитку творчого потенціалу активності особистості.

Метою роботи є аналіз методики СРС фармацевтичного факультету як форми втілення принципу індивідуального підходу до навчання, надання максимальної можливості для розвитку особистісних і професійних якостей, творчої індивідуальності майбутніх фахівців фармацевтичної галузі.

На кафедрі клінічної фармакології й фармакотерапії Івано-Франківського національного медичного університету СРС складається з аудиторної та позааудиторної роботи і входить до складу кредитів ECTS кожного модуля та дисциплін у цілому.

Аудиторна СРС виконується при допомозі викладача (надання консультацій: потокових, групових індивідуальних, цільових, методичних, установчих перед семінаром, заліком, екзаменом) у вигляді написання контрольних робіт, навчальної та виробничої практичної підготовки, науково-дослідної роботи студентів.

Позааудиторна СРС поділяється на таку, яка здійснюється без участі та з участю викладача. Обов'язкова частина позааудиторної СРС, що відводиться на підготовку до практичних і семі-

нарських занять, становить 1/3 від загального обсягу навчального часу з дисциплін. З предметів, які викладаються на кафедрі студентам фармацевтичного факультету очної форми навчання, СРС займає з лабораторної діагностики 58 годин, з клінічної фармації – 116 годин, з фармакотерапії – 58 год та 108 год – зі спеціалізації «Використання лікарських препаратів у клінічній практиці». Ця частина СРС забезпечується методично, але не є нормованою для викладача.

СРС включає самостійне опрацювання окремих розділів, підготовку рефератів, повідомлень, доповідей, написання курсових робіт, розв'язання задач, підготовку до виконання тестових завдань, оформлення таблиць, перегляд відео- та комп'ютерних матеріалів, роботу біля ліжка хворого з визначенням основних синдромів, опрацювання листків призначень та проведення фармацевтичної опіки при відпуску рецептурних і безрецептурних лікарських засобів [3-5].

Для виконання самостійної роботи на кафедрі розроблено методичні вказівки для СРС фармацевтичного факультету, в яких вказані навчальні цілі, подано перелік питань, ситуаційні задачі та тестові завдання для самоконтролю, надано список рекомендованої літератури.

З метою підвищення якості засвоєння матеріалу під час СРС на кафедрі викладачі надають консультації студентам упродовж дня, у позааудиторний час – черговий викладач, згідно зі складеним графіком.

Форми контролю СРС фармацевтичного факультету, які проводяться на кафедрі клінічної фармакології і фармакотерапії, включають поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і передбачає перевірку готовності студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль СРС з лабораторної діагнос-

тики, клінічної фармації, спеціалізації «Використання лікарських препаратів у клінічній практиці» проводиться у вигляді експрес-опитування, співбесіди, написання та перевірки тестових завдань, вирішення ситуаційних задач під час перевірки курсових робіт. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певних його завершених стадіях (контроль змістових та підсумкових модулів). Навчальний матеріал з дисциплін, передбачений навчальними програмами для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль. Контроль самостійної роботи допомагає студентам критично оцінити свої досягнення та помилки, правильно організувати подальшу роботу, забезпечити її системність і регулярність.

За допомогою викладача підхід до СРС диференціюється. Крім обов'язкових для всіх видів самостійної роботи, студенти можуть брати участь у роботі студентського наукового гуртка, предметних олімпіадах, конкурсах молодих учених та конференціях. З метою підвищення ефективності СРС, посилення мотивації до її виконання на кафедрі функціонує студентський науковий гурток, у роботі якого студенти фармацевтичного факультету беруть активну участь: згідно з тематикою розробляють та оприлюднюють навчальний матеріал у вигляді мультимедійних презентацій, створюють навчальні відеофільми, доповідають результати своїх наукових досліджень.

Основною проблемою під час СРС є великий обсяг матеріалу для опрацювання та засвоєння. Однак такий вид навчання спонукає студента до індивідуальної роботи з фаховою навчальною та науковою літературою, пошуку інформації в мережі Internet та ін. [4].

Для якісної підготовки майбутніх фахівців фармацевтичної галузі СРС відіграє одне з найважливіших значень, оскільки доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, будуть насправді міцними.

Висновки

1. Самостійна робота студентів є важливим видом підготовки провізорів на кафедрі клінічної фармакології й фармакотерапії, оскільки підвищує ефективність засвоєння знань, покращує навички опрацювання наукової літератури, самостійного мислення і прийняття рішень.

2. Самостійна робота студентів підвищує якість навчання, активність студентів на заняттях, посилює мотивацію до вивчення дисциплін та відповідальність студентів за результати навчальної діяльності.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: [навч. посібник] / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волощевець, В.Ф. Москаленко. – К.: Книга-плюс, 2005. – 383 с.
2. Інтеграція Болонського процесу у вищу медичну освіту / Д.П. Александрук, В.В. Капечук, М.М. Вацик [та ін.] // Гал. лікар. вісник. – 2006. – Т. 13, № 4. – С. 106-108.
3. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки і проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) / В.С. Мілерян. – К.: Хрещатик, 2004. – 80 с.
4. Положення про самостійну роботу студентів в національному фармацевтичному університеті / [Черних В.П., Толочко В.М., Георгіянц В.А. та ін.]. – Х.: Вид-во НФаУ, 2003. – 12 с.
5. Фармацевтическое образование в мире: Учеб.-метод. пособие / [Черних В.П., Толочко В.М., Зайченко А.В. и др.]. – Х.: Изд-во НФаУ, 2004. – 92 с.

САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА СТУДЕНТОВ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ ПОДГОТОВКИ ПРОВИЗОРОВ НА КАФЕДРЕ КЛИНИЧЕСКОЙ ФАРМАКОЛОГИИ И ФАРМАКОТЕРАПИИ

В.И. Клименко

Резюме. Одним из видов организации учебного процесса на кафедре клинической фармакологии и фармакотерапии есть самостоятельная работа студентов фармацевтического факультета, которая способствует получению дополнительных знаний. Самостоятельная работа студентов осуществляется с использованием методических указаний для студентов, в которых указаны учебные цели, перечень вопросов, ситуационные задачи, тесты для самоконтроля, предоставлен список рекомендованной литературы. Такой вид обучения побуждает студента к индивидуальной работе с литературой, поиска информации в сети Internet, составления тезисов, написания конспектов. С целью повышения эффективности самостоятельной работы студента, усиления мотивации к ее выполнению, на кафедре создан научный студенческий кружок.

Ключевые слова: самостоятельная работа студента, индивидуальная работа студента, учебно-методический комплекс.

INDEPENDENT WORK OF STUDENTS AS AN IMPORTANT METHOD OF TRAINING PHARMACISTS AT THE DEPARTMENT OF CLINICAL PHARMACOLOGY AND PHARMACOTHERAPY

V.I. Klymenko

Abstract. Independent work of pharmaceutical faculty students which promotes getting additional knowledge is one of the forms of organizing educational process at the department of clinical pharmacology and pharmacotherapy. Independent work is carried out by using methodical instructions for students which include educational aims, a list of questions,

situational problems and tests for self-control as well as references. This kind of study stimulates students to the individual work with literature, to searching information on the Internet, making up abstracts and writing notes. A scientific students' circle was created at the department in order to increase students' independent work effectiveness and to strengthen their motivation to perform the work.

Key words: independent work of a student, individual work of a student, educational and methodical complex.

SHEE «National Medical University» (Ivano-Frankivsk)

Рецензент – доц. О.В. Геруш

Buk. Med. Herald. – 2014. – Vol. 18, № 1 (69). – P. 186-188

Надійшла до редакції 03.12.2013 року

© В.І. Клименко, 2014

УДК 378.147.091.2:614.254.3]-048.34

Н.С. Михайловська

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ «НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ» ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Запорізький державний медичний університет

Резюме. У роботі наведені шляхи оптимізації викладання дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» на додипломному етапі у вищих медичних навчальних закладах країни з урахуванням досвіду, набутого в Запорізькому державному медичному університеті. Розглянуті основні аспекти реалізації «Наскрізної програми» підготовки студентів медичних факультетів вищих навчальних закладів IV рівня акре-

дитації та лікарів-інтернів для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина».

Ключові слова: первинна медико-санітарна допомога, сімейний лікар, додипломна підготовка, шляхи оптимізації, «Наскрізна програма».

Реформування системи охорони здоров'я України спрямоване на збереження та зміцнення здоров'я нації, підвищення доступності, якості та ефективності медичної допомоги населенню, раціональне використання кадрових, фінансових та матеріально-технічних ресурсів охорони здоров'я, структурного оформлення первинної медико-санітарної допомоги, її зміцнення та впровадження засад сімейної медицини [1, 3]. Головними принципами сімейної медицини є довготривалість і безперервність спостереження за здоров'ям хворого, багатопрофільність первинно-медичної допомоги, ставлення до сім'ї як до одиниці медичного обслуговування, превентивність як основа діяльності сімейного лікаря, економічна ефективність, доцільність та координація медичної допомоги [2, 4]. Збереження здоров'я громадян України за рахунок зміцнення здоров'я членів кожної родини – основна мета сімейної медицини.

Нова модель медичного обслуговування населення передбачає появу лікарів принципово нової формації, які повинні нести відповідальність за своїх пацієнтів і надавати гарантований мінімум медичної, психологічної та соціальної допомоги [2, 4]. Сімейний лікар – кваліфікований лікар-універсал, який глибоко володіє знаннями з головних розділів медицини, навичками з надання хворим першої медичної допомоги, має бути вмілим діагностом, уміти забезпечувати профіла-

ктику та лікування хвороб, бути дорадником, консультантом, "адвокатом сім'ї", інтегратором проблем пацієнтів, посередником між усіма спеціалістами та хворим [1, 3].

Розвиток сімейної медицини в Україні є важливим інноваційним процесом в системі охорони здоров'я і тому вимагає розробки нових ідеологічних, організаційних і методичних заходів для підготовки кадрів [5]. Через це діяльність вищих медичних навчальних закладів (ВМНЗ) України зорієнтована на підвищення ефективності підготовки сімейних лікарів високої кваліфікації.

Про досвід підготовки сімейних лікарів на післядипломному етапі повідомляють численні друковані праці. Питання ж додипломної підготовки фахівців із сімейної медицини висвітлюється в обмеженій кількості публікацій, тому що дидактичним питанням фундаментальної підготовки сімейних лікарів приділяється ще недостатньо уваги [5, 6].

Основною метою підготовки лікарів в контексті реформування галузі охорони здоров'я є підвищення якості підготовки медичних фахівців, вирішення проблеми кадрового забезпечення саме первинної ланки [5, 6]. Для впровадження сімейної медицини в Україні в найближчі 10 років необхідно підготувати до 35 тисяч фахівців. Це складне завдання вимагає великих зусиль і координації Міністерства охорони здоров'я Укра-